

ใช้เฉพาะในราชการไม่เป็นสิ่งพึงเปิดเผย

บันทึก

เรื่อง ขอให้คณะกรรมการกฤษฎีกาตีความในปัญหาข้อกฎหมาย
(กรณีข้าราชการมีเจตนาทุจริตในการเบิกค่าเบี้ยเลี้ยง
และค่าพาหนะในการเดินทางไปราชการเป็นเท็จ)

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้มีหนังสือที่ สร.๐๕๐๓/๑๓๒๗๔ ลงวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๐๘ ว่า สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีได้ขอให้คณะกรรมการกฤษฎีกาตีความในปัญหาข้อกฎหมาย ซึ่งสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีมีความเห็นขัดแย้งกับความเห็นของ ก.พ. ความละเอียดปรากฏตามสำเนาหนังสือของสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี สำนักนายกรัฐมนตรี และเอกสารประกอบที่ได้ส่งมา

หนังสือสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีมีว่า ด้วยสำนักงาน ก.พ.ได้รายงานว่าการที่ข้าราชการมีเจตนาทุจริตในการเบิกค่าเบี้ยเลี้ยงและค่าพาหนะในการเดินทางไปราชการเป็นเท็จนั้น นอกจากจะเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการแล้ว ยังเป็นความผิดอาญาฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการอีกด้วย ก.พ.จึงลงมติให้นำเสนอนายกรัฐมนตรีและคณะรัฐมนตรีพิจารณา สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีพิจารณาแล้วเห็นว่า ความผิดในกรณีเบิกค่าเบี้ยเลี้ยงและค่าพาหนะเดินทางเป็นเท็จนั้น อาจถือได้ว่าเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงฐานประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๘๔ (“ช”) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๔๙๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๔๙๙ แต่มีใช้ฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการ และในทางอาญาความผิดในกรณีนี้ก็ทำใช้ฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย กองที่ ๖) ได้พิจารณาเรื่องนี้พร้อมด้วยผู้แทนสำนักนายกรัฐมนตรี (นายภูษชงค์ บุณนาค แห่งสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี และพันตรี อรรถ วิชัยกุล แห่งสำนักงาน ก.พ.) เห็นว่า ปัญหาที่จะต้องวินิจฉัยในที่นี้มีว่า การที่ข้าราชการเบิกค่าเบี้ยเลี้ยงและค่าพาหนะเดินทางในการไปราชการเป็นเท็จนั้นจะเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการ และจะเป็นความผิดอาญาฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการไม่

ส่งพร้อมกับหนังสือที่ สร.๐๕๐๒/๘๓๐๒ วันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๐๘

มาตรา ๘๔ การลงโทษไล่ออกนั้น จะกระทำได้เมื่อข้าราชการพลเรือนผู้ใดกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ดังระบุไว้ต่อไปนี้

ฯลฯ

ฯลฯ

(“ช”) ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง

หน้าที่ราชการอีกด้วยหรือไม่ ประเด็นจึงมีว่าการที่ข้าราชการเบิกค่าเบี้ยเลี้ยงและค่าพาหนะเดินทางเป็นเท็จนั้นจะเป็นความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการหรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกาเห็นว่า การกระทำผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการนั้น ไม่ว่าจะในทางวินัยหรือในทางอาญา ย่อมมีความหมายอยู่ในลักษณะเดียวกัน คือผู้กระทำการนั้นจะต้องกระทำในหน้าที่ราชการของตน ดังปรากฏในมาตรา ๑๕๑ แห่งประมวลกฎหมายอาญา ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. ๒๕๐๒ ว่า “ผู้ใดเป็นเจ้าพนักงานมีหน้าที่ซื้อ ทำ จัดการ หรือรักษาทรัพย์สินใด ๆ ใช้อำนาจในตำแหน่งโดยทุจริตอันเป็นการเสียหายแก่รัฐ ฯลฯ ต้องระวางโทษ ฯลฯ” องค์ประกอบก็คือ ต้องมีหน้าที่ และใช้อำนาจในตำแหน่งนั้นโดยทุจริต

ตามปัญหาที่ขัดแย้งกัน กล่าวข้อเท็จจริงแต่เพียงว่า “ข้าราชการมีเจตนาทุจริตในการเบิกค่าเบี้ยเลี้ยงและค่าพาหนะในการเดินทางไปราชการเป็นเท็จ” จึงเป็นกรณีที่จะต้องพิจารณาต่อไปว่า “การเบิกค่าเบี้ยเลี้ยงและค่าพาหนะในการเดินทางไปราชการ” นั้น เป็นหน้าที่ของข้าราชการผู้นั้น และได้ใช้อำนาจในตำแหน่งหน้าที่ราชการนั้นหรือไม่ ถ้าการเบิกค่าเบี้ยเลี้ยงและค่าพาหนะในการเดินทางนั้นเป็นหน้าที่ในตำแหน่งของข้าราชการผู้นั้น ข้าราชการผู้นั้นก็ย่อมมีความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการ แต่ถ้าการเบิกนั้น มิได้อยู่ในหน้าที่ราชการของข้าราชการผู้ตั้งเบิก ก็หาใช่เป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการไม่ ฉะนั้น ถ้าเป็นกรณีที่ข้าราชการผู้นั้นเบิกค่าเบี้ยเลี้ยงและค่าพาหนะเดินทางของตนเองแม้เป็นในการเดินทางไปราชการ ก็หาใช่เป็นการกระทำการเบิกในหน้าที่ราชการที่ข้าราชการผู้นั้นจะต้องปฏิบัติตามที่ได้รับมอบหมายในทางราชการอย่างใดไม่ จึงได้มีพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ พ.ศ. ๒๕๐๔ ซึ่งได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมต่อ ๆ มา แสดงให้เห็นว่า เป็นการให้สิทธิแก่ข้าราชการให้เบิกค่าเบี้ยเลี้ยงและค่าพาหนะเดินทาง เพื่อชดเชยค่าใช้จ่ายโดยเฉพาะตัวที่ข้าราชการผู้นั้นได้ใช้จ่ายไปในการเดินทางไปราชการเท่านั้นข้าราชการผู้เดินทางหาไม่มีหน้าที่ในทางราชการที่จะต้องทำการเบิกไม่ ในกรณีเช่นนี้คณะกรรมการกฤษฎีกาจึงเห็นว่า แม้จะกระทำด้วยเจตนาทุจริตและเป็นเท็จ ก็ไม่มีความผิดฐานทุจริตในหน้าที่ราชการ ส่วนการที่จะเป็นการแจ้งความเท็จ หรือทำเอกสารเท็จเพื่อให้ได้ไปซึ่งทรัพย์สินนั้น เป็นอีกกรณีหนึ่ง

(นายหยุด แสงอุทัย)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ธันวาคม ๒๕๐๘